

İSLAMDA ŞİİR, ŞAİRLER VE NECİP FAZIL KISAKÜREK

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullah...

Allah'a sonsuz hamd ü senâlar ve hadsiz, hesapsız şükürler olsun ki asil milletimiz, değerli gençlerimiz İslâm'a hizmet edenleri unutmuyor.

Allahu Teâlâ hazretleri, Habîb-i Edîb'i, Muhammed-i Mustafâ'sı için;

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ

Ve mâ allemnâhu's-şi'ra ve mâ yenbağî leh¹ buyurmuş. “Biz Azîmüşşan, o Habîb-i Edîb'imize şiir öğretmedik. Hem şiir ona gerekmez de.” buyuruyor.

Çünkü insanlar Kur'an'ın o eşsiz lirizmini, etrafındaki insanların şiirlerindeki ahenk gibi görüyorlardı da Efendimiz'i şair sanıyorlardı. Hâlbuki o, insanlığa Allah'ın yolunu gösteren, insanlığa kurtuluşu gösteren, çok yüksek vazifelerle muvazzaf çok yüksek bir şahsiyetti.

Efsahu'l-Arab olmakla beraber, Arab'ın dil güzelliği bakımından, dil doğruluğu bakı-

¹ 36/Yâsîn, 69.

mından en fasihi, en tatlı, en güzel, en özlü konuşanı olmasına rağmen.

Elbette şiir bir ziverdir amma biz gibi nâkıslara,

Ol ki kâ mildür ânı muhtâc-ı zîver kılmamış.

dediği gibi Fuzûlî'nin; şiir bizler için bir süstür çünkü biz nâkısız, süslenmeye ihtiyacımız var; o kâmil olduğundan onu süse muhtaç kılmamış Allahu Teâlâ hazretleri. Onun için şiirle meşgul olmamış Resûlullah Efendimiz.

a. Şairlerin İyileri Ve Kötüleri

Evet, şairlerin içinde sapıklara önderlik edenler var.

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ

*Ve'sşuarâu yettebiuhumu'l-gâvûn.*²

Her türlü fitne, fesat, yalan ve iftira vadesinde şaşkın şaşkın, umutsuz, gayesiz, zevksiz, tatsız at oynatanlar, koşturanlar, deli divane gezenler; yapmadıkları, yapmayacakları şeyleri söyleyen yalancılar var.

² 26/Şu'arâ, 224.

Ama onların mukabilinde, Allahu Teâlâ hazretlerinin âyetle övdüğü şairler de var.

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ
كَثِيرًا وَأَنْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا

Illellezîne âmenû. “İman eden...” *Ve amilu’ssâlihât.* “Allah’ın rızası istikametinde güzel, uygun, doğru, münasip, haklı işler yapan...” *Ve zekerullâhe kesîran.* “Allah’ı hiç unutmayıp çok zikreden, gönlünü Allah’a bağlamış...” *Ventasarû min ba’di mâ zulimû.*³ “İslâm hücumu uğradığı zaman onu korumak için elindeki o beyan kuvvetini İslâm’ın hizmetine koymuş” mücahit şairler de var!

İşte o necip, o asil, o mücahit, o Allah’ı çok zikreden şairlerden birisi de Necip Fazıl.

Müthiş bir şahsiyet...

Gençliğinde çekici, yakışıklı bir delikanlı... Heybeliada Deniz Askerî Okulu’nda kim bilir belindeki kılıcıyla cumartesi pazarları dışarı çıktığı zaman bakanı nasıl hayran bırakan cazibedâr bir kimse... Tefekkürünün, düşüncelerinin derinliğinin herbirisi yüz hatları-

³ 26/Şu’arâ, 227.

na nakşolmuş. Her çizgisinin, yüzündeki her hattın muhakkak ki bir başka sebebi, kaynağı var. Olağanüstü bir şahsiyet... Enerji dolu bir insan... Dokunsanız patlayacak gibi bir zeka dolu kocaman bir baş... Ve insana korku veren bazı tikleri vardı. Pırlanta gibi çok yüzlü, çok yönlü, çok ışıklı, çok yönden ışıl ışıl, pırıl pırıl bir şahsiyetti.

Diline, sanatına diyecek yok; herkesin anladığı, temiz, pırıl pırıl, arı duru, açık seçik bir Türkçeyle şahane güzellikte kullanıyor. Türkçe'yi, hece şiirini en güzel eserleriyle yüceltmış bir kişi... Şaheser eserler veren; her eseri, her mısrası şaheser olan; her benzetmesi, her beyti deftere yazılıp ezberlenecek olan bir eşsiz emsalsiz üstad... Çok çarpıcı ve sarsıcı benzetmeleri olan, harika teşbihleri olan bir kimse...

Pascal, hayatında bir dönüş yapmış da inkârdan imana, dindarlığa gelmiş. Onu anlatırken, Kadıköy'de kalkmak üzere olan vapura koşup koşup da vapurun ayrılması üzerine ona yetişemeyen, atlayamayan insan, diye gözünün önüne bir sahne sererek anlatmak istediğini anlatan büyük bir söz ustası.

Ruhum kelle şekeri, vehimlerse karınca

*Kömürden kara rengim, onlar beni sarınca.*⁴

diye anlatmak istediği şeyi çok az sözle, çok muhteşem bir biçimde unutulmayacak şekilde anlatabilen bir usta...

Muazzam bir mütefekkir. Bu nesiller üzerinde çok büyük hakkı olan bir şahsiyet...

الدال على الخير كفاعله

ed-Dâllü ale'l-hayri ke-fâilihi hadîs-i şerîfine göre, “hayra delalet eden onu işlemiş gibi ecir alacağına” göre çok büyük sevaplar kazanan bir kimse... Çok muhteşem bir çığır açmış olan.

b. Londra Büyükelçiliğinde Güya Türkiye'yi Tanıtan Satırlar

Bir profesör arkadaşımızın Londra’da Türk elçiliğinde bir resmî işi için beklerken kuşe kâğıda yazılmış, Türkiye’yi güya tanıtan bir eserde okumuş olduğu satırlar:

“Türkiye Cumhuriyeti, İslâm dininin ve İslâm kültür ve medeniyetinin bütün izlerini

⁴ Çile, s. 215.

tamamen silerek Batı ailesine dâhil olma kararındadır.”

Kuşe kâğıtlara milletin parasıyla, devletin hazinesiyle milletin idam fermanını yazan insanların karşısına;

“Olmaz böyle şey! Yapamazsınız! Yapamayacaksınız! Yaptırtmayız! Yaptırtmayacağız!” diye çıkan muazzam bir mücahit.

Hapse girmek, ölmek onun için bir şeref... Hiçbir şey kendisini yıldıraramamış.

Muhteşem bir yazar ve eşsiz bir konferansçı, konuşmacı... Konuşmalarında salonlar mutlaka tıklım tıklım dolar, balkonlardan insanlar taşardı; yer bulamazdınız, giremezsiniz, çıkamazdınız.

Üstad'ın sanki olağan hiçbir şeyi yoktu, her şeyi olağanüstüydü. Efsanevî bir hayatı vardı. Konuşması, edası, tavrı, cevabı, tenkid, her şeyi hamâsi, efsanevîydi.

Hiç de ortamı, çevresi, muhiti müsait olmadığı halde -hani birisi söylemiş ya bizim nâmımıza, “biz bu rejimin imalat kusurlarıyız” diye- muhitine inat ve milletin fertlerine verilmek istenen şeklin tamamen zıddı, din-

dar, mü'min bir edebiyatçı. Zamânenin Ka'b b. Zübeyr'i, Hassan b. Sâbit'i, Kâb b. Mâlik'i, Ensarî'si gibi... *Rıdvânullâhi teâlâ aleyhim ecmaîn.*

Ömrü boyunca bir ideali görmek için, tahakkuk ettirmek için gece gündüz, şehir şehir, kasaba kasaba, salon salon gezen bir insan... Ve bütün mücahitlerde emeği, alın teri, katkısı olan bir usta...

Evet, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e şiir gerekmiyordu ama Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz;

c. Peygamberimizin (sav) "Şairlerin Söylediği En Doğru Söz Bu..." Takdiri

وَإِنَّ مِنَ الشَّعْرِ لِحِكْمَةً

Ve inne mine'şşi'ri le-hikmeten. "Şiirlerin bir kısmı mahzâ ibrettir, hikmettir ve güzeldir." buyurmuş.

Ümeyyet'übnü Ebi's-Salt'ın yüz beyitlik şiirini dinlediği zaman "Neredeyse Ümeyye müslüman olmaya yaklaşmış." Lebid'in *elâ küllü şey'in mâ halallâhe bâtırun* mısrası için

“Şairlerin söylediği en doğru söz.” diye takdirini bildirmiş.

Ka’b b. Zübeyr’e hırkasını giydirmiş Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz.

İşte öyle bir hırka giyecek kimse Necip Fazıl, hizmeti ile...

Maraşlı bir aileden doğmuş. O mübarek Maraşımız’ın toprağında bir füsün var; şair ruhlu insanlar yetiştiriyor, hem de kuvvetli... Türkçe’yi çok güzel kullanan insanlar...

Mektup yazdım Hasan’a,

Ha Hasan’a ha sana...⁵

gibi tatlı, güzel, zerafet dolu sözler söyleyen evlatlar yetiştiren diyardan.

Amerikan, Fransız kolejlerinde Batı’nın dışı yaldızlı ama içi bakalit, karanlık, çürük kültürünü ve zaafını teşhis etmiş. Bahriye mektebine sıradan insanları almazlar; her yönden sıhhatli ki orada bir müddet okumuş. O ruhunu, kelle şekerini karıncaların sardığı gibi vehimler sardığı için, bu vehimlerin ce-

⁵ *Abdurrahim Karakoç Bütün Şiirleri*, s.59.

vabını bulmak için de bizim edebiyat fakültemizin felsefe bölümüne gitmiş.

Ama felsefe kimi doyurmuş ki? Hangi filozofu kurtarmış ki?..

Fransa'ya gitmiş. Belki iftiradır, belki gerçek; böyle insanlar düz kalıplara sığmazlar, kaidelere uymazlar. Talebelik küçük bir şeydir Necip Fazıl gibi büyük ruhu olan bir insan için. Belki de nefret etmiştir Fransızcıklardan; kendisi istemiş, dönmüş gelmiştir şu bizim çamurlu, isli paslı, tatlı vatanımızı özlediği için...

Velûd bir edip. Her sahada eser vermiş. Tiyatro, fıkra, hikaye, makale, tarih, tenkit, biyografi, tasavvuf, din...

Ve arkadaşlarımızın anlattığı gibi şöhretin tadını tatmış, barajını aşmış, övgüleri, sevgileri görmüş, alkışları tatmış bir kimse. Ama bir büyük değişikliğe uğrayıveriyor.

Gazzâlî de öyle olmuş. Gazzâlî de altın sırmalı cübbe giyip kocaman kavuk sararken Şam'daki Emeviye camiinin minaresinde itikâflara girivermiş; kitapları, medreseyi, tedrisi bırakıp ruhunu doyuracak yolları bul-

maya yönelmiş. Mevlânâ Celaleddîn-i Rûmî, Konya'nın sevilen sayılan bir alim, fazıl kişisi iken Şems-i Tebrizî ile karşılaşınca hayatının çizgisi altüst oluvermiş. Hacı Bayrâm-ı Velî hâkezâ, Akşemseddin hâkezâ böyle... Yine bir fikir adamı olan -yakın zamanımızın misali- Nureddin Topçu *rahmetullâhi aleyhim ecmaîn* hâkezâ... Geziyorlar, arıyorlar ve birden gözümüzün önünde ani, büyük bir değişmeyle karşılaşıyoruz.

Kur'ân-ı Kerîm'de buyrulur ki;

Bismillâhirrahmânirrahîm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ

Yâ eyyühellezîne âmenû. “Ey iman edenler!” *Men yertedde minküm an dînihi.* “Eğer sizden biriniz imanın kadri kıymetini bilemezse, zâhiren iman etmişken sonra irtidada düşüverirse, ayağı kayıverirse, İslâm'dan dönerse, ayrılırsa ayrılısın...”

Cümle kâinat Allah'a mutî olsa Allahu Zülcelâl hazretlerinin celal ve azametini bir ilave yapamazlar. Cümle kâinat, fezalar, dünyalar, kehkeşanlar Allahu Teâlâ hazretle-

rine âsî olsalar, azamet ve celalinden bir zerre eksilmezler. Çünkü;

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

*Innemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûle lehû kün fe-yekûn.*⁶ “Bir şeyin olmasını murat ederse o Zülcelâl hazretleri, ‘kün!’ buyurur, ‘ol!’ buyurur, o şey olur.”

مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ
يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

*Men yertedde minküm an diynihî ve seve fe ye'tillâhu bi-kavmin yuhibbuhum ve yuhibbûnehû.*⁷ “Allah, siz giderseniz, siz dönerseniz, siz irtidat ederseniz öyle bir kavim getirecektir ki, *yuhibbuhum* Allah onları sever, ve *yuhibbûnehû* o insanlar da Allah âşıklarıdır, onlar da âşık-ı sâdıklar, onlar da Rablerini severler.”

Öyle kavimler getirecektir buyurduğu gibi. Ya da şairin;

Aşk odu evvel düşer âşika andan mâşuka

⁶ 36/Yâsîn, 82.

⁷ 5/Mâide, 54.

Şem'i gör kim yanmadan yandırmadı pervaneyi.

mânasıyla Gümüşhânevî hazretleri ticareti terk edip, *kaddesallâhu sırrahu'l-aziz*, babasına bir özürnâme gönderip;

“Babacığım, ben ilmi, irfanı, imanı seviyorum; ticaretten mutlu olamadım, olamıyorum. Beni affet. Ben İstanbul'da kalacağım, ilim irfan öğreneceğim.” diye İstanbul'a yerleşmişken Ahmed b. Süleyman el-Arvâdî hazretleri, Trablusşam müftüsü kalkıp Ahmed Ziyâeddîn-i Gümüşhânevî hazretlerine geliyor ve diyor ki:

“Bak, Trablusşam'dan ben sırf seni irşat için geldim. Vazifem seni irşat etmek, senin meşaleni yakmak...”

Ve halvete giriyorlar. Nice nice halifeler yetiştirmiş, nice nice eserler yazmış, nice büyük tesirler meydana getirmiş olan o Gümüşhânevî hazretleri böylece hizmete başlamış oluyor.

Necip Fazıl, mekânı cennet olsun, o da öyle... Müthiş bir kabiliyet... Arkadaşlarımızdan hocalarının ifadelerini dinlediniz.

Abdülhakim-i Arvâsî hazretleri onu ele alıyor. Evliyâullahın nazarında insanların gönülleri ve kabiliyetleri ve istikballeri âyan, Allah'ın lütfuyla... Ve Necip Fazıl, o mübarek zâtla tanıştıktan sonra o Mevlânâ, Hacı Bayrâm-ı Velî, Gazzâlî, Akşemseddin, Nuredin Topçu gibi, birden o eşsiz cihat hareketine, o yola giriyor. Sanatını, varlığını, hizmetini, heyecanını, gayretini, bütün kuvvetini o “sonsuzluk kervanı” dediği, bağlandığı büyüklerinin izinde, o hizmette ömrünü geçiriyor. En mühim olan nokta o...

Bizim kardeşlerimizden birisi Hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî Efendimiz'e gelmiş. Oturmuşlar, saatlerce sohbet etmişler. Samimi, Karadenizli bir kardeş;

“Efendim, bu ne haldir; içimde size karşı öyle bir sevgi, öyle bir bağlılık var, öyle bir tat duyuyorum ki biliyorum sizi rahatsız ediyorum belki, çekiniyorum ama sohbetinize doyamıyorum ve yanınızdan da ayrılmak istemiyorum. Bu ne haldir? Çok şükür ki sizi bulmuşum...” deyince, demiş ki;

“Evladım, sen mi bizi buldun, yoksa biz mi seni bulduk?”

Kendisinin ağızından dinlemiştim.

Evet, işte Necip Fazıl böyle bir meşale ile tutuşturulmuş ve ondan sonraki hizmetleri ile bakıyoruz karşımızda çok samimi bir derviş, bir tarikat ehli, bir tarikat kardeşimiz... Ama başkalarına da faydası olan ve çok ince meseleleri çok zarif bir şekilde, kendi zevkine göre çok güzel anlatan; *Râbıta-ı Şerif*, *Halkadan Pırıltılar*, *Çöle İnen Nur*, *Tanrı Kulundan Dinlediklerim*, *Peygamber Halkası*, *101 Hadis*, *İman Atlası* -ilmihal- diye çeşitli dinî, tasavvufî -yani pasif değil; aktif, cayır cayır yanan ve yakan, konuları öyle anlatan- eserler yazan bir kimse. Ve tasavvufa bu dil ile Peygamber Efendimiz'in hayatına *Esselam* kitabıyla şu güzel Türkçemizle çok güzel katkılar sağlamış olan bir mübarek kimse hâline geliyor.

d. Necip Fazıl Kısakürek Bir Bayrak, Ona Karşı Batının Bayraklaştığı İsim Tefik Fikret

Kendisini seviyoruz. Yol arkadaşımız, tarikat kardeşimiz, tanıdığımız bir kimse. Fakat sadece o değil. Necip Fazıl bir bayrak bizim için. Bizim karşımızdakiler Tefik Fikret'i bayraklaştırmışlar bize. Tefik Fikret, Robert

Kolej’de hoca. Yazdığı şiirlerle İslâm’a, kur-bana, bayrama, müslümana rencide edici ifadeler kulanmış bir kimse. Türkiye’de Batıcılığı, Batı hayranlığını, Batı kültürünü benimsemeyi temsil eden bir kimse. Onun için bayraklaştırılmış. Ve kurnazlar edebiyat kitaplarında Tefvik Fikret’e çok büyük bir yer ayırırlar, Tefvik Fikret’i çok ballandıra ballandıra tafsilatıyla anlatırlar. Kurnazlıkları şu:

“Tefvik Fikret çok büyük bir şair, çok büyük bir mütefekkir. Bak onun tercihi Batı olmuş, Batı medeniyeti olmuş. İslâm medeniyetine önem vermemiş, karşı çıkmış, tenkit etmiş. Aman bunu iyi öğrenin, işte siz de böyle olun. O bir bayrak.”

Edebiyat fakültesinde şimdi profesör olan hanım öğrenci arkadaşımız vardı. Biz de edebiyat fakültesindeyiz, o da edebiyat fakültesinde. Ben şarkiyat bölümündeyim, o Türkiyât bölümünde. Tefvik Fikret’ten söz açıldı da;

“Ben onu sevmiyorum.” deyince,

“Aa! Hayatımda ikinci defa Tefvik Fikret’i sevmeyen insan gördüm!” dedi. Dedim;

“Başka yerlerde çok dolaşmışsın da ondan...”

Çünkü bu millet imana, İslâm’a hizmet edeni seviyor da ona hıyanet edeni de affetmiyor. Sen milletin içine gir bakalım. Edebiyat kitapları bir şeyler yazabilir. “Bir rakı şişesinde balık olsam” diyenler, yazdıkları kitapları meyhanelerde yazanlar, Büyüka-da’larda gayrimüslimlerle sohbet ederek eserlerini edebî eser diye ortaya [koyanlar] Tefvik Fikret’i severler. Onlar Agop’u severler, meyhaneci, kendilerine şey yapan kimseyi severler. Dünyaları farklı... Ama millet sessiz bir protesto ile, sessiz bir nefret ile onları hiç sevmez. Ancak resmî zorlamalarla anılırlar.

Hac yolculuğumuz var, onun o günlerine Türkiye’de bulunmayız diye düşündük. Onun için bu günlerden aynı aydır, üç gün önce, üç gün sonra fark etmez; önce biz anmış olalım, anma vazifemizi yapalım diye bu toplantıyı yaptık.

Ama biz Necip Fazıl’ı bir dost, bir üstad, bir kardeş olarak görmüyoruz; Necip Fazıl bir bayrak, bir İdeolocya örgüsünün muallimi...

İnsanları Hakk'a, imana, İslâm'a davet eden bir mücahit, bir aksiyon insanı.

İstiyoruz ki Necip Fazıl'ı çok iyi tanısun kardeşlerimiz. Necip Fazıl'ın divanını, şiirlerini ezberlesin.

Bakü'ye gittiğimiz zaman;

“Fuzûlî de Azerî şairlerdendir.” dedim. Bana orada anlattılar.

“Hocam, sizi isterseniz burada bir köye, kasabaya götürelim; o kasabanın ahâlisinin hepsi Fuzûlî'nin divanını baştan sona ezbere bilir.” dediler.

e. Necip Fazıl'ın Şiirlerini Ve Manasını Ezbere Bilmeliyiz

Biz, kardeşlerimizden Necip Fazıl'ın bütün şiirlerini mânasını anlayarak ezbere bilmelerini istiyoruz.

*Ne sen, ne ben, ne de hüsnünde toplanan
şu mesâ*

*Ne de âlâm-ı fikre bir mersâ olan şu mâi
deniz*

Melâli anlamayan nesle âşinâ değiliz.

Cümle geçmişlerimizin ve Necip Fazıl'ın
ruhu için;

el-Fâtiha!

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâh...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

20 Zilka'de 1413 / 12.05.1993

[Bütün KONFERANSLAR'a PDF olarak ulaşmak
için tıklayınız.](#)

